

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejemajo upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 81.

V Ljubljani, v soboto 10. aprila 1897.

Letnik XXV.

Državni zbor.

Dunaj, 9. aprila.

Nomen — omen.

Do danes je bilo vloženih 46 raznih nujnih predlogov, od katerih sta bila po hudih viharjih brez toče in škode včeraj rešena šele dva glede poljskih volitev. Danes sta na vrsti dva glede jezikovne naredbe za Češko. Jedno utemeljuje radikalni nacijonalec Wolf, urednik „pruskega“ lista in glasila viteza Jurija „Ostdeutsche Rundschau“. Vrišč je bil danes še večji, prizori še nedostojnejši od včerajšnjih. Wolf je poobsebljena nemška oholost s strupenim jezikom, toda zobe si je že obrasil pri političnih agitacijah, nemško svoje kopje polomil in skrhal kot časnikarski oproda viteza z Rožnova. Wolf je od pete do temena prototip nemškega petelina, ki stoječ na plotu hripavo kliče na korajžo vse sosede, a stisne rep ter jo pobriše pod deske, ako zapazi močnejšega tekmeča. Mož se bode unesel, ali ga bode morala zbornica postaviti pred vrata, ako bode tako surovo in neotesano izžival nemške poslance. Ta German sanja že o nemškem mostu od Berolina do Adrije, to je danes v svoji zeleni divjosti naravnost povedal. Nemška slava, nemška kultura, nemška moč, nemška država — to so fraze, katere je nabral iz svojega prusko-nemškega telecnjaka ter jih s hripavim glasom in tresočim telesom sipal nad glave slovanskih poslancev. Mož se je končno tako daleč zaletel, da je izražal željo, da se avtonomija dežel izvede do skrajnosti, kajti Nemcem se ni treba bati za prihodnost.

Mej tem srboritskim govorom je divjal „vitez“ Jurij Schönerer uprav kot besen. Mož, ki ima vendar že nekaj let na hrbtu, mož, ki zastopa na tisoče volilcev, nima niti najmanjšega pojma dostojnosti. Niti najdivji gorjanec, goreč žganja in srda, ne razbija tako besno okolu sebe, kakor je to danes med Wolfvim govorom delal Schönerer. Mož pa ima tudi trdo in močno pest ter gromeč glas.

Jezikovna naredba za Češko.

Ko se poleže vihar, ki ga je vzbudil tuleči Wolf s svojimi napadi na Slované, osobito Čehe, oglasi se za besedo nemškoliberalni poslanec iz Češke, dr. Funke. Ta govornik ima dosti simpatičen in sonoren glas ter govori z umirjenim temperamentom, da ga je mogoče poslušati navzlic pohnavljajočim se izlivom nemške nestrpnosti. Govornik dolgo in široko med vednim ploskanjem svojih ožjih somišljenikov skuša dokazati, da jezikovna naredba naravnost nasprotuje členu 19. drž. temeljnih zakonov. Nemški narod, trdi govornik, je užaljen do dna srca, da se morajo nemški uradniki učiti tudi češčine, da morejo občevati v uradu tudi s češkimi strankami. A mož ne pomisli, da nemščina ni še proglašena državnim jezikom in da člen 19. drž. tem. zakonov velja tudi za nenemške narode — in navzlic temu imamo nemških uradnikov veliko število, ki se ne morejo ali nočejo razumeti s strankami. Naj gre dr. Funke na Koroško ali Primorsko, in našel bode povsod urade, ki občujejo s strankami po tolmačih. Tudi na Kranjskem taki uradniki niso bele vrane. Govornik Funke med gromovitim ploskanjem svojih klakérjev, med katerim najglasneje grči češki renegat Peška, kliče prokletstvo na one, ki so izsilili in provzročili jezikovno naredbo, katere obsoja Nemce na Češkem na politično smrt.

Mi sodimo, da je vsa vzrojanost in užaljenost „nemškega naroda“ le domišljija časnikarskih šovinistov iz nemškega tabora. Nemški Mihelj se gotovo ne zmeni za to, v katerem jeziku govori uradnik s strankami, ako le on v svojem najde pravico.

V imenu nemških nacijonalcev dr. Steinwender v mirnem tonu, ki ni njegova navada, izjavlja, da je jezikovna naredba razžaljiva za nemški narod in daje povod drugim narodnim zahtevam na jugu, kakor že kaže zahteva po jezikovni naredbi za Slovence.

Možu se pač ne kaže na obrazu, ne na jeziku, da ga le količkaj peče „nemško vprašanje“ na Češkem.

Ministerski predsednik grof Baden izjavi med živahnim odobravanjem čeških in vednimi ugovori nemških poslancev približno nastopno:

Vlada je imela pravico, izdati jezikovno naredbo, ker to spada v delokrog državne uprave. Jezikovne naredbe pa vlada ni izdala iz taktičnih ozirov, dasi jej je vseč podpora čeških zastopnikov. Vlada stoji na stališču pravičnosti in ravnopravnosti, ker želi, da bi na tem temelju mirno vspevala oba naroda v češkem kraljestvu. Naredba pravo za pravo določuje le to, kar je veljalo že 20 let. Vlada je čutila, da bode naredba provzročila neko nevoljo med Nemci. Toda sedanja vlada je takoj ob nastopu slovesno obljubila, da se hoče resno lotiti češkega vprašanja. Čim težje pa je to vprašanje, tem preje se ga treba lotiti. In vlada je pokazala pogum, da je z jezikovnim vprašanjem storila pričetek akcije, ki more rešiti češko vprašanje. Za vlado bi bilo gotovo prijetneje, ko bi se hotela nemški in češki narod sama med saboj pomiriti. Ker pa tega nista storila, morala je vlada z jezikovno naredbo presekat gorični voz, in sicer v korist kraljestvu češkemu in v blagor državi. Strankarska vlada je v Avstriji nemogoča; sedanja vlada ni parlamentarna, to naglašajo zadnje cesarjevo pismo povodom krize. Vlada pa upa, da se kmalu pomirijo duhovi in da bodeta oba naroda mirno skupaj živela. (Burno ploskanje med Čehi, glasno mrmranje med levičarji.)

Nato se oglasi za besedo dr. Pacák, ki sicer precej mirno, toda odločno naglašajo in dokazuje, da jezikovna naredba za Češko ni dar Čehom, temveč le akt pravičnosti in dolžnosti. In kaj obsega jezikovna naredba? Da je preklicana ona naredba iz l. 1852 za Češko, ki je določala nemščino za notranji uradni jezik. Čehi zahtevajo samo jednako-pravnost, pravico svojega jezika po vsej deželi, kakor jo dobi tudi vsak Nemec. Čehi zahtevajo svoje popolno pravo, jezikovna naredba je le začetek (ohoklici); in če sedanja vlada ne vstreže opravičenim zahtevam češkim, ustreči bode morala druga. Može, kakor je Wolf, ki vedno laja vmes, pač ne bodo

LISTEK.

Razmotrivanja mračnjakova.

Tudi v naših resnih časih je v politiki še vedno dosti humorja. Celo naš liberalni kolega ni najmanjši med političnimi humoristi.

Spodtaknil se je nad krščansko podlago, na katero so zgradili naši poslanci slovansko-krščansko-narodno zvezo, ter zabavlja gostobesedno po večih člankih. V sredo pa ga je dr. Ferjančič sam podučil, da je lastna njegova stranka na tistem toli hvalisanem shodu zaupnikov v svoj program vsprejela točko, da priznava načela katoliške vere, kot temelj razvoju slovenskega naroda.

Sedaj se z bojaznijo povprašujejo nekateri misleči člani narodno-napredne stranke, kedaj so jih imeli za norca voditelji, ali tačas, ko so delali famozni program, ali sedaj, ko se stranka glede istega programa dela tako nevedno?

Odmev: Vedno!

Sicer pa tudi dr. Ferjančič ni vseč, da se je vzela v zvezin program „pozitivna krščanska pod-

laga“. Strašansko neprijetna mu je besedica „pozitivna“. V svojej pravcato mejnarodno liberalni bojazni pred to besedico zapisal je v svoj članek lapidarni stavek: Primet „pozitivna“ je dodatek brez vsacega pomena.

Kaj bi neki rekel gospod doktor prava, če bi mu kedo razlagal, da je v pojmu „pozitivno pravo“ primet „pozitivno“ brez vsacega pomena? Smejal bi se.

Pozitivno krščanstvo, to je jeden tistih pojmov, ki tako strašno težko zlezejo v glavo naše v slutvo-humanistiških nazorih vzgojeni inteligenci, katerih se bode morala pa privaditi.

Odklenkalo je tistemu medlemu verskemu naziranju, ki mu je dogma Lessingov v Nathanu proglašeni nauk o prstanih, kateri so vsi dobri, pravega pa spoznati več ni moč.

Čedalje ostrejša, določnejša kaže se mejna črta med taborom ateistov in onih, ki spoznavajo pozitivno krščanstvo. Saj vendar živimo v času boja z ateistiškim socijalizmom.

Seveda socijalisti, kedar kaže, zatajujejo ateistiški temelj. Saj se je tudi v zadnjih dneh socijalni demokrat Daszynski v našem parlamentu delal stra-

hovito poljsko-narodnega, in vendar ves svet vé, da je od Marxove dobe socijalna demokracija mejnarodna.

Mogoče pa tudi, da nekateri novi poslanci-socijalisti še niso dovelj utrjeni v naukih socijalizma. To bi se dalo sklepati tudi iz dejstva, da sta na galeriji poslanske zbornice vedno sodruga Adler in Pernerstorfer, ki od tod nadzirata svoje verne poslance, jih vodita in, če treba, igrata tudi vlogo suflerja.

Dasi večina socijalnih demokratov za ta dva gospoda ne mara, kar se je pokazalo pri volitvah, pri katerih sta propadla oba, skušata na ta način obdržati svoj vpliv v stranki.

Nemški socijalisti pritoževali so se že pred leti bridko o terorizmu v stranki in tudi pri nas gorje sociju, ki ne posluša strankarskih bogov Adlerja, Pernerstorferja, Ingwera, Cingra itd.

Tudi naši sociji peli bi lahko mutatis mutandis, kar pojo njihovi somišljeniki v rajhu:

Ueb' immer Adler-Ingwerheit
Bis an dein kühles Grab,
Und weiche keinen Cingr breit
Vom Pernerstorfer ab!

kratili češkemu narodu njegovih pravic. Nemci ne smejo imeti nobene prednosti pred Slovani.

Wolf kliče: Kdo plača več davkov? Ali Nemci ali češki kmetje od svoje repe in korenja. Mi Nemci stojimo visoko nad vami!

Březnovsky mu odločno ugovarja.

Ker je dr. Pacák dobro dajal Wolfu po zobeh, jo je počasi prihuljeno popihal k svojemu vitezu.

Znani zagrizeni nasprotnik Slovanov in cerkve, Bendel, govori dobro uro, a ima le malo poslušalcev. Kdor hoče vedeti, kaj je govoril, naj čita „Bohemijo“, kajti o njegovih denčah ni vredno poročati.

Posl. grof Palffy v imenu čeških veleposestnikov med živahnim odobravanjem v kratkem govoru odločno izjavlja, da so solidarni z drugimi češkimi poslanci: vsak Čeh in vsak Nemec imej v vsej, nerazdeljivi kraljevini češki popolno enakopravnost pri uradih. To je stališče čeških konservativnih veleposestnikov. Jezikovna naredba ni noben dar; Čehi priznavajo ta dokaz pravičnosti, dasi se niso vezali na nobeno stran.

Nemški nacijonalec Iro prečita gladko in točno svoj govor, v katerem poveljuje Germanijo, ki je baje dojila vse narode avstrijske.

Poslanec grof Pininski v imenu poljskega kluba mirno in stvarno razpravlja jezikovno naredbo z juridičnega stališča ter dokaže, da niti najmanj ne nasprotuje temeljnim državnim zakonom. Poljaki bodo torej glasovali proti nujnosti predloga, ki zahteva, da se prekliče naredba. Ob enem govornik odločno ugovarja Wolfu, ki je v svojem govoru neolikano napadal Poljake. Sreča je, da ima Wolf le malo somisljenikov in da vsi ostali Nemci obsojajo žaljive napade na druge narodnosti. (Živahno odobravanje.)

Za njim dr. Schücker prodaja svojo nemško narodnost ter toži o zatiranju čeških Nemcev, o katerem sam ni prepričan.

Vladni zastopnik, sekcijski načelnik Gruber, namesto obolevlega pravosodnega ministra pojasnjuje in dokazuje opravičenost in potrebo jezikovne naredbe, ter navaja mej drugim, da je od 219 okrajnih sodišč le 5, pri katerih niso bile vložene češke vloge.

Baron Dipauli v imenu katoliške ljudske stranke prečita izjavo, da bodo glasovali proti nujnosti predloga, ker so jim razmere na Češkem manj znane in bolj tuje, ker si iz današnjih govorov ne morejo ustvariti prave in mirne sodbje. Po tej izjavi zaženo nemški liberalci in nacijonalci grozen krah, poslanec Iro kliče Dipauliju: pfui, izdajalec itd.

Okoli $\frac{1}{4}$ 4. ure začne govoriti dr. Menger, ki govori proti naredbi s političnega in juridičnega stališča.

Poslanec Henzel nasvetuje konec debate, Schönerer pa, ki je hotel vprizoriti nov skandal ter zavleči razpravo, nasvetuje glasovanje po imenih. In čudno, moške sivih las se veselje teh otročarij, s katerimi se le čas trati, kajti samo glasovanje traja dobre pol ure.

Konec debate je obveljal z 209 proti 145 glasovom; govornikov je bilo oglašanih še dolga vrsta pro in kontra. Kot generalni kontra-govornik je ob $\frac{3}{4}$ 5. uro začel govoriti dr. Herold; progovornikom je izbran dr. Hohenburger, štajerski nemški nacijonalec. Herold govori med vednim odobravanjem na desnici. Današnja seja utegne trajati do 7. ure.

Poslanci Spinčić, dr. Luginja in tovariši so v današnji seji vložili nastopno interpelacijo na ministerskega predsednika kot vodjo skupnega ministerstva:

Dné 7. t. m. pozno zvečer je dobil podpisani (Spinčić) iz Trsta to-le brzojavko: »V soboto 3. t. mes. je v Kopru nekdo Frankoviću, profesorju na učiteljskišči, kamen vrgel na glavo, v torek, 6. t. m. je signoria s kamni napala slovenske gojence pred pripravnico, več jih je težko ranjenih. Isti večer so zopet napali mirne gojence; ob 9. uri je kamenje letelo v stanovanja slovanskih dijakov, danes, 7. t. m. dijaki iz strahu niso šli v solo, od poklicane strani nobenega varstva. Danes k naboru došle so roparsko napadli, nekatere ranili, drugi so zgubili klobuke; nekateri so se prišli pritožiti v Trst.«

Podpisani je hotel omeniti te brzojavke pri obravnavi o nujnih predlogih, katere so dné 6. t. mes. predsedstvu izročili poslanci dr. Luginja in tovariši ter dr. Gregorčič, grof Coronini in tovariši.

Ker pa ta dva predloga prideta na vrsto šele po velikonočnih praznikih in ker se taki napadi na slovanske profesorje, dijake in mladeniče ter sploh slovanske kmete iz okraja koperskega ponavljajo večkrat, ker c. kr. oblastva in c. kr. ravnateljstvo pripravnice prikrivajo take naprave, ker se taki napadi skoraj vsak dan vršé proti Slovanom v Istri in ker je torej nevarnost v odlašnji, prisiljeni so podpisani vprašati nj. ekscelenco gospoda ministerskega predsednika: Ali hoče nj. ekscelenca ukazati, da se od nepristranske strani strogo preišče vsebina doslovno navedene brzojavke glede napadov na slovanskega profesorja, dijake in mladeniče, da se po pravu in zakonu postopa proti dotičnim zločincem, voditeljem in pokroviteljem in da dobé vsaj osebno varnost Slovani v Kopru, kakor tudi v drugih italijanskih krajih v Istri in sploh na Primorskem.

Za Pestyjem Jasi.

Iz Zagreba, 4. aprila.

Pred nekimi leti je napisal poznati mažarski zgodovinar Pesty brošuro, s katero je hotel dokazati, da je vsa stara hrvatska zgodovina le bajka in nič drugega. Mažari so po njegovej trditvi osvojili hrvatske zemlje, katere so od tega časa bile le pokrajine mažarske. Tako pisanje je Mažarom godilo, a ker je znal Pesty vso svojo sleparijo zaviti v nekakšen znanstven oblek, verjelo se mu je tudi ne samo na Ogerskem, nego celo tudi na Hrvatskem v vseh onih krogih, ki so protivni hrvatski misli; saj je celo poluuraadni nemški list hrvatske vlade nazval hrvatske kralje bajneslovne vladarje. Namera tedaj, katero je imel Pesty pri spisovanju svojega zgodovinskega pamfleta, je bila dosežena, kajti dandanes ti vsak Mažar tako misli ter smatra kraljevino hrvatsko za osvojeno mažarsko provincijo. Ali v resnici Hrvatska vendar le še ni provincija, kakor je Slovaška in Erdelj, ali Mažari hočejo, da bode taka; tako pa ne mislijo samo posamezni Mažari marveč vsi.

Zasleplil je mažarski šovinizem tudi že treznejše ljudi, pa najdes dandanes težko katerega Mažara, ki se bavi s politiko, da bi drugače mislil. Zategadelj pišejo dosledno vsi mažarski časopisi že dle časa proti naši samostalnosti, posebno pa od onega časa, ko se je uvel današnji zistem na Hrvatskem. Mažari prav dobro opazujejo, kaj se pri nas godi, in kako današnja hrvatska vlada ne brani nikdar in nikjer dostojanstva hrvatskega naroda v onej meri, kakor bi to morala vršiti po svojej dolžnosti kot autonomna vlada. Saj nam je poznato le preveč takih dogodkov, pri katerih Hrvatska ni bila zastopana, kakor to zahteva njen državnopravni položaj. Pri mnogih svečanih priložnostih se je morala Hrvatska potopiti v ogerske premoči.

Komu je bilo to mileje nego Mažarom, ker se ni drugo ime spominjalo nego njihovo. A vse to je bilo protipostavno, a da so v hrvatskem saboru sedeli odločni in zares domoljubni možje, morali bi bili ravnanje take vlade obsoditi. Ali kaj hočemo, ker smo tako mlačni, da vse take stvari prepuščamo, kakor da se nas niti ne tiče. Tak je celo oni naš učeni profesor, ki je prej, nego je pristopil k vladini stranki, napisal učeno knjigo o hrvatskej državi. To je dr. Pliverić, katerega knjiga je bila priznata tudi v zunanjem svetu kot učeno delo. Ali kaj pomaga vse to, ko pa sam profesor ne vrši ono, kar trdi v svojej knjigi, marveč pomaga z mažaroni zatirati in prezirati pravice hrvatske države. Je li po tem čudno, da se je našel med Mažari tudi neki profesor, tam nekje na pravoslavnej akademiji v Kečkemetu, ki se je odvažil pobiti Pliverićeve trditve o samostalnosti hrvatske države v debelejši brošuri.

Da bode na Ogerskem vspel popolnoma, ni nobenega dvoma, saj mu je najprej pripravil pot Pesty, za njim pa današnja hrvatska mažaronska stranka, ki ni znala, odkar je v večini v deželnem zboru, niti z jednim činom dokazati, da je še kaj domoljubnega ponosa v njej. Na ta način je Jasiju čisto lahko mogoče, s svojo brošuro med Mažari razširiti mnenje, da imajo čisto prav, če smatrajo Hrvatsko za provincijo.

Jasi ima seveda tudi na Hrvatskem med mažaroni mnogo privrženecv, katerim je prav, da se o Hrvatski tako piše, da ni država, marveč le autonomna provincija. Vendar pa je ta Jasijeva knjiga prišla za mažarone v nezgodnem času na svetlo. Zdaj ko se pripravlja vlada za nove volitve, vendar

ni ugodno za mažarone, če morajo gledati, s kakimi sredstvi njihovi zavezniki delajo, da se čim preje izpolni njihova želja o popolnem zedinjenju Hrvatske z Ogersko. Morda jih vendar le vest peče, da so predaleč zagazili, kajti zaveznik njihov, kateremu so ponudili le roke, vleče zdaj celo truplo za seboj. Opozicija pa ima zopet jeden dokaz več proti mažaronski stranki, ki je največ kriva, da se s Hrvatsko tako ravna.

Kaj pa trdi prav za prav ta Jasi? On trdi proti dokazom profesorja Pliverića, da Hrvatska ni država in da se sploh kot taka ne more smatrati, kajti nagodba od leta 1868 ni mednarodni dogovor nego samo neka postava, po kateri so se uredili odnošaji med Ogersko in Hrvatsko. Na to trditve se oslanja v celej svojej razpravi pa pobija na svoj način protivna mnenja. Da morajo biti vsi njegovi dokazi krivi, sledi že iz tega, da sta nagodba (tako se zove ta dogovor in ne postava) sklepala popolnoma ravnopravna odbora izvoljena iz hrvatskega in ogerskega zbora, tedaj zastopnika dveh samostalnih narodov.

Hrvatska je po tej nagodbi dobila svojo autonomijo in čisto samostalno eksekutivo, a ob enem je hrvatski narod priznan kot političen narod s samostalnim ozemljem kraljevin Dalmacije, Hrvatske in Slavonije.

Ta nagodba se ne more spremeniti drugač nego le z dovoljo obeh odborov, tedaj z dovoljo hrvatskega in ogerskega naroda. Že same te točke dokazujejo, kako krivo sodi Jasi o nagodbi, če jo imenuje jednostavne postavu. Ko bi bila nagodba postava, bili bi jo Mažari že zdavnej vso spremenili, tako so jo le kršili, kjer koli so mogli. Kam smer politika mažarskega naroda, vidi se iz omenjenih pojavov, ki ne kažejo nič dobrega za Hrvate. Današnji zistem pri nas gre za tem, da se vse centralizira in pomažari. Hrvatska ima pasti kakor Erdelj, da bode vsa Ogerska jedinstvena država. Velika in težka naloga čaka tedaj opozicijo pri prihodnjih volitvah, da dokaže narodu nevarnost, ki mu preti od Mažarov in njihovih oprod mažaronov. Pri nas je prišlo v istini do skrajnosti, do borbe za narodni obstanek.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. aprila.

Volitev v kvotno deputacijo se je po dolgem odlašanju izvršila proti koncu včerajšnje seje, ki je trajala nenavadno dolgo. Izvoljeni so nastopni poslanci: iz mladočeškega kluba Fort in Janda, iz poljskega kluba Jaworski in Abrahamović, iz nemško-napredne stranke Menger in Russ, iz sredine liberalnega veleposestva Zedtwitz, nemške ljudske stranke Steinwender, katoliške ljudske stranke Ebenhoch, kot zastopnik slovansko-krščanske narodne zveze pa istrski poslanec Luginja. Desnica ima toraj šest, levica pa štiri zastopnike. Po našem mnenju v tej deputaciji ni veliko takih zagovornikov ljudskih koristij, kakršnih bi bilo neobhodno potreba z ozirom na eminentno važnost vprašanja, s katerim se bo morala pečati kvotna deputacija.

Minister za Češko. V poslaniških krogih se je v poslednjem času raznesla vest, ki se mnogostranski potrjuje, da postane namreč mladočeški poslanec dr. Kaizl v kratkem minister za Češko. — Zagotavlja se, da je njegovo imenovanje že zagotovljeno in se objavi takoj po velikonočnih praznikih. S tem bi se ustreglo dolgotrajnim željam zastopnikov češkega naroda in ob enem pa po mnenju nekaterih politikov še določeneje označilo, da Badenijevo ministerstvo ne bode ostalo dolgo na krmilu ter odstopilo prostor drugemu kabinetu.

Grof Badeni in zbornične stranke. Kakor je posneti iz poročil raznih listov, bode trebalo še precej časa, predno se ustali politično valovje v zbornici. Kdor bi trdil, da je sedanja oblika poslanske zbornice že stalna, bi se zelo motil, kajti mej raznimi zborničnimi strankami se nahaja še jedna, ki se definitivno ni odločila ne na levo ne na desno. To so namreč „ustavoverni“ ali po naše liberalni veleposestniki, katerih stranka šteje 28 članov. S tem se sicer obzorje veliko ne bode spremenilo, toda gotovo je, da ima ravno grof Badeni veliko zaupanje nanjo. Prizadeva si namreč na vse možne načine pregovoriti vodje liberalnega veleposestva, da se pridružijo desnici, ki je, kakor znano, že sedaj odločujoča. Ako bi se to zgodilo, potem je grofu Badeniju zagotovljen obstoj na ministerskem

sedežu. To se pa, soditi po dosedanjih pojavih, skoro gotovo ne zgodi, kajti liberalni veleposestniki bodo pritegnili k svojim liberalnim kolegom in šli žnjimi v vseh važnejših vprašanjih. S tem bodo pa znatno otežili stališče Badenijevega kabineta in ravno vsled tega se ni čuditi, da i na desnici i na levi ne potihnejo glasovi, da Badenijevo ministerstvo ne bo moglo nadalje voditi poslov in da toraj ministerska kriza nikakor še ni definitivno rešena.

Strah pred poslovanjenjem državnega zbora je sedaj jedna najnovejših prikaznij, ki jo opazujemo v nemško-liberalnem taboru. Ta strah je provzročila najpreje ustanovitev slovansko-krščanske narodne zveze, potem pa malenkost, na katero bi se pravi Nemec niti ozirati ne smel. V predzadnji seji poslanske zbornice je namreč vprašal posl. dr. Engel zborničnega predsednika, je li voljan odrediti, da se stenografujejo tudi vsi nemški govori. Predsednik dr. Kathrein je, kakor znano, odgovoril na to, da se hoče o tej zadevi posvetovati s člani predsedstva. Ta interpelacija in odgovor je vzbudil v nemško liberalnih krogih grozovito ogorčenost. „Ker je predsednik Kathrein izjavil“, piše dunajska židinja, „da postavi to vprašanje v najkrajšem času na dnevni red zborničnega predsedstva, se zdi, da namerava sedanja večina skleniti, da se vodi stenografski zapisnik v raznih jezikih, kar se je od početka državnega zbora zahtevalo, a vedno odklonilo. V resnici so izjavili zastopniki različnih narodnosti v zbornici v zasebnem pogovoru, da bodo pritrdili temu predlogu, ako se jim dovoli jednaka pravica. Pričakovati smemo toraj, da dobimo zapisnik v osmih jezikih.“ Tako se toraj jadicuje v nemško-liberalnih časopisih, akoravno se tudi tukaj ničesar drugega ne zahteva, kakor le enakopravnost za vse narode.

Grška in velevlasti. Grški dnevnik „Hestia“ objavlja baje iz zanesljivega vira senzacionalno vest, da je jeden grških diplomatskih zastopnikov poročal, da so se velevlasti odločile, napraviti iz otoka Krete kneževino po vzoru Bolgarije pod pogoji, da odzove grška vlada svoje čete z otoka Krete. Ako se Grška takoj ukloni tem zahtevam velevlastij, to ne bo v škodo njenim interesom, ampak bode nasprotno v njeno veliko korist, kajti velevlasti bi ne zahtevale od Turčije samo, da se določi meja, ki je začrtana v berlinski pogodbi, marveč bi se dodelal še jeden del Makedonije s Solunom. Nadalje poroča „Daily Chronicle“, da se poslaniki v Carigradu resno pečajo z vprašanjem, kako trajno rešiti krečansko zadevo. Namerava se namreč Krečanom dovoliti, da si smejo sami izvoliti svojega vladarja. Grška bi bila s tem korakom zadovoljna in bi takoj odzvala polkovnika Vassosa, ako bi istodobno ostavile otok tudi turške čete. Iz teh dveh poročil, ki sicer niso uradna in najbrže ne povsem zanesljiva, se da vendar sklepati, da Evropa ne prezira popolno poguma, ki ga kaže grški narod vkljub vsem grožnjam od strani velevlastij. Poslaniki, vneti za svetovni mir, še bolj pa za blagor Turčije, skušajo še vedno najti pot, po kateri bi bilo mogoče zadovoljiti Krečane in Grke in ne preveč odškodovati turškega sultana. Povest glede samostojne kneževine se glasi sedaj še zelo neverjetno in je na tej vesti najbrže le toliko resnice, da se poslaniki pečajo z vprašanjem glede odzvanja turških čet s Krete, ter naj se li odzovejo preje grške ali turške čete ali vse istodobno. Turška vlada, kakor znano, še vedno odločno zahteva, da mora najpreje Vassos pobrati svoja kopita, Grki so pa umevno ravno obratnega mnenja. Povod vsem poročilom o tem ali onem izvanrednem koraku ali sklepu je večinoma le odlašanje z blokado atenskega pristanišča, ki popolno opravičuje sumnjo, da se vedno bolj krha jedinstvo mej velevlastmi, ako se je sploh kedaj popolno dosegla.

Domača umetnost.

Ozrimo se v zgodovino umetnosti naše dežele in z bridko žalostjo moramo priznati, da je minula zlata doba. Koliko se je storilo v umetnostnem oziru v preteklem veku! Zidali ali prenovili so naši predniki skoro vse ljubljanske cerkve. Njih okras pa je do malega delo prejšnjega veka. Pazno oko se čudi, da je bilo možno, toliko umetnostnih del nakopiti po naših cerkvah. Kakošna je sv. Jakoba cerkev! Tu ni drugega, nego marmor v najlepših oblikah. Jakob Cantieri iz Padove se je ovekovetil v Frančiškovi kapeli in s kipi na Marijinem oltarju; Fr. Robba, Benečan, je okrasil veliki oltar ali prav za prav tabernakel. Krasota je gledati to živahno skupino samih umetnin najvišje vrste.

Istega kiparja dragocena dela gledaš v stolnici na oltarju svetega Rešnjega Telesa, v frančiškanski cerkvi na velikem oltarju in v uršulinski cerkvi. Javni vodnjak pred mestno hišo slavi njegovo ime. Poleg tega je na dobrem glasu Mislej, prejšnjega umetnika tast. Gigantje pred semenišnimi vrati so njegovo delo.

Slikarstvo je obhajalo istotako zmagoslavje. Quaglia je takrat slikal v stolnici in v semeniški knjižnici, Mencinger je deloval s čopičem za skoro vse ljubljanske cerkve. Herrlein je okrasil kapelo v jezuitskem seminarju in plafond nad stopnicami (1786) in slikal za sv. Florijana, frančiškansko in sv. Jakoba cerkev. Tudi Schmidt iz Kremsa je pridno delal in obdaril naše pokrajine z najlepšimi slikami.

V tem stoletju ni bilo več tolikega naidušenja. Mecenati so izginili in z njimi tudi veliki umetniki. Kljub temu, da ni bilo posebne gmotne podpore, so se vendar nekateri povzpeli visoko. Znano je ime Mateja Langusa, ki si je postavil nesmrten spomenik v frančiškanski cerkvi. Za njim smemo takoj imenovati Ivana Wolfa, katerega slike so dovolj znane, in Jurija Subica, ki je posvetil zlasti zadnja leta ljubljani domovini. Toda — teh ni več!

Med živečimi slikarji slovenskimi smemo po vsej pravici prištevati v sprednjo vrsto g. Ludovika Grileca. Ni mu tekla zibelj v bogatej palači, da bi mogel dati duška svoji prirodni sposobnosti, poseči takoj med prve slikarje in si pridobiti v kratki dobi ono teoretično izobrazbo, ki je tudi največjemu geniju potrebna.

Rudarsko mesto Idrija, ki je dalo že toliko imenitnih mož slovenskemu narodu, je Grilčev rojstni kraj. Luč sveta je zagledal na sv. Jakoba dan 1851. Krščanski stariši so ga poslali v ljudsko šolo, kjer je že obudil pozornost s svojim spretnim risanjem. Cerkveni slikar Jurij Tavčar ga vzame v svojo delavnico, kjer ostane od leta 1865 do 1870 kot učenec. Dve leti mu potem pomaga kot pomočnik, dokler ne odide leta 1872 na slikarsko akademijo na Dunaj. Tu se pridno vadi do konca leta 1873. Odtod odide na Reko, kjer izgotovi več slik, in se napoti čez dve leti v solčno Gorico. Tu ostane zopet dve leti, slikajoč po največ portrete.

Po slovenski zemlji je bilo tedaj slavno ime Wolfovo v Ljubljani. K temu pride tudi mladi umetnik, da bi se pri njem učil posebno slikanja al fresco. Dve leti se tu pomudi, potem pa se odpelje zopet na slikarsko akademijo na Dunaju. Deželni odbor kranjski mu je namreč na prošnjo podelil podporo. Stiri leta, od 1880 do 1884, biva joč na akademiji se pridno uči, da bi si spopolnil svoje dosedanje znanje in se še bolj izuril v svoji stroki. Zadnje leto naslika študijo „Gorenjsko“, katero je kupil baron Wurzbach v Ljubljani.

Italija, središče lepe umetnosti, je mikala in vabila tudi našega slikarja v svoje okrilje. Res se z Dunaja odpelje v Benetke na tamošnjo akademijo „delle belle arti“, kjer se je učil do leta 1886. Počitnice je prebil v Lavričevi rodovini na Rakeku, kjer je v teku šestih mesecev izdelal devet portretov, predstavljajočih posamezne ude te rodovine.

Plod proučevanja v Benetkah je bil motiv: Cerkev sv. Marka in pa posnetek Bordonejeve slike: Prstan sv. Marka. Obe sliki sta bili razstavljeni pri gospodu Kolmanu.

Prvo sliko je kupil gospod Fr. Souvan, drugo pa gospod Ferdo Souvan. Isto leto naslika g. Grilec pokrajinsko študijo: Bled, sedaj lastnina ljubljanskega župana gospoda Ivana Hribarja. Leta 1886 se je naš slikar povrnil v svojo domovino in se nastanil v Ljubljani. Tu je slikal razne cerkvene in posvetne slike, posebno portrete. Leta 1887 je za ljubljanski muzej naslikal portret Maksa Wiedera in pa križev pot za lepo cerkev Novo Stifto pri Ribnici.

Sodeloval je pa že preje večkrat pri podobnih delih v zvezi z drugimi mojstri. Leta 1888 je naslikal lursko Mater Božjo, katero je kupil bivši c. kr. poštni komisar Radolicka, za cerkev v Litiji dve banderi: sv. Florijana in sv. Miklavža, in za gasilce v Postojini zastavo: sv. Florijana.

Leta 1891 ga srečamo v Železnikih, kjer je tamošnjo župno cerkev obogatil s krasnimi slikami al fresco, katere je posebno laskavo omenjala praška „Politik“ in pa „Laibacher Zeitung“ 10. oktobra 1891.

Izmed mnogobrojnih portretov navajam le onega gospoda profesorja Bezenška v Plovdivu leta 1892, katerega je sam bolgarski knez Ferdinand pohvalil

ter gospoda Grileca odlikoval z veliko srebrno svetinjo in častno diplomom. Izven ožje domovine je segel njegov glas. Za predmestno cerkev sv. Ruperta v Velikovu je naslikal Božji grob, in v cerkvi Device Marije na Otoku (Maria Wörth) popravil slike al fresco.

Z „Dobravskim šumom“ se je pokazal mojstra v pokrajinskem slikanju. Nedavno je izgotovil po naročilu pokrajinski motiv: Marija Devica pri Vrbskem jezeru, kateri prizor je slikal od dveh strani. Mimo navedenih del je dovršil še nebroj manjših in mnogo portretov. Njegovi portreti so povsem naravni, in to je največja prednost. Gosp. Grilec nima navade, da bi idealizoval obraze, ne, ampak njemu je naravnost prvi smoter. Poteze, inkarnat, obleka, vse je kakor v istini.

Često prihajajo agentje in vabijo, da bi si kdo naročil portret pri njihovi slavni firmi. Res, marsikdo se da preslepiti. Dobro znan gospod je verjel vabljivim besedam in naročil tak portret. Čez mesec dni dobi pod poštnim povzajem podobo. Ali je bil to portret? Niti najmanjše sličnosti ni bilo. O naravni velikosti niti govora. Res, karikatura! In vendar račun čez 30 gld.! Ne zaupajmo tujcem! Tu imamo domače umetnike, katere podpirajmo! Vsakdo se lahko zanese na podlagi sedaj izpostavljenih portretov in slik, da dobi res umetno sliko in, kar tudi ni brez pomena, honorar je v resnici neznaten in komaj presega zahteve usiljivih in žal prepogosto nepravilnih agentov. Slovenci, podpirajmo domačo umetnost!

V. S.

Tedenski koledar.

Nedelja, 11. aprila. 6. postna, Cvetna, evan. Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21. Leon I. pap. Ponedeljek, 12. aprila: Zenon šk. Torek, 13. aprila: Hermenegild sp. Sreda, 14. aprila: Justin m. Četrtek, 15. aprila: † Vel. četrtek, Helena ces. Petek, 16. aprila: † Vel. petek, Julijana dev. Sobota, 27. aprila: † Vel. sobota, Anicet p. m. — Lunin spremiu: Štip 17. ob 7. uri 23 m. zjutraj. — Solnce izide: 15. aprila ob 5. uri 17 m.; zaide ob 6. uri 43 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. aprila.

(Katoliški Obzornik) je te dni izšel. Zamude so bile krive zapreke v tiskarni. Zato bo letos izhajal na koncu vsakega kvartala. Prvo številko smo razposlali nekaterim na ogled. Če ga kdo ne naroči, prosimo, naj ga vrne!

(Z Dunaja) se nam poroča: Velevažen je gotovo nujni predlog poslanca dr. Susteršiča in tovarišev, mereč na to, da se sedaj dovoljena triobrestna posojila vknjižijo pred brezobrestna posojila, ker s tem bo ljubljanskemu mestu omogočeno, večjemu številu prosilcev za triobrestno posojilo vstreti, ker bo s tem varnost posestev veliko večja. Dostavim še, da je bil v ta namen prišel tudi dr. Gregorič na Dunaj, kjer je v krogu naših poslancev kot mestni odbornik to stvar pojasnil in priporočil, da se v tem oziru čim preje prične akcija.

(Poslanec Žvegelj.) Pri glasovanju, ko se je šlo za to, ali naj surovosti in narodnega napuhne-nega šovinizma pijani Schönererovci in Steinwenderovci še nadalje mlatijo prazno slamo, ali naj se debata zaključi, ko se je šlo za to, da se javno označi, je-li zbornica odobrava slovanstvu in vsaki narodni pravičnosti v obraz bijočo nemško nadutost, ali ne, se je skoraj boječim glasom oglasil Žvegelj in glasoval zoper pravičnost, zoper svoj rod. Tega moža, prijatelja dr. Tavčarja, voditelja vse politike na Kranjskem, kratki „ne“ mora bolj boleti vsacega domoljuba, nego vsi drugi besneči velikonemški govori. Sovražite nas, gospod Žvegelj, sovražite narodno ravnopravnost, ker bi se z njo morda utegnili odtrgati slovensko izobraženstvo od židovsko-liberalne skleda, s katero zajemljete v lepi vzajemnosti z našimi drugimi nepobarjenimi nemškutarji.

(Sv. Miklavž na Slivnici) Vsem dobrotnikom, kateri so kaj darovali podpisanemu po nabiralcih za nekdanj slavno, sedaj pa že močno porušeno romarsko cerkev sv. Miklavža na Slivnici, naznanja podpisani, da se ista že prihodnji mesec takoj po ponovljenju sv. misijona prične zidati. Prostovoljne darove v ta namen sprejema in ob jednom vsem dosedanjim dobrotnikom najtoplejšo zahvalo izreka

Fran Lakmayer, župnik.

(Domača umetnost.) V izloženem oknu gosp. Giontinija je izpostavil slikar gosp. Ludovik Grilec

svoje najnovejšo delo, portret znane ljubljanske gospe. Kdor ima priliko, naj si ta portret ogleda, da se prepriča o spretnosti našega domačega slikarja v tej stroki. Vsa ocena se glasi kratko: popolnoma naravno! Na drugem mestu govorimo več o našem umetniku.

(Nov poštni urad.) Dne 16. malega travna t. l. odpre se v Šent Joštu, okraj ljubljanski, nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštnohranilničnega urada. Zvezo bode imel s poštним uradom na Vrhniki po poštнем selu jedenkrat na dan.

(Darovi.) Za Jeranovo dijaško mizo: G. Fr. Blagor iz Cerknega 1 gld. — Posojilnica v Logatcu 10 gld. — G. Fr. Češarek, kaplan v Šmarji, 2 gld. — G. Fr. Prehodnik iz Zeleznikov 1 gld. 50 kr. — C. g. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, 3 gld. — Neimenovan 5 gld. — Bog plačaj blagim dobrotnikom! Vzlasti je hvalevredno, da se tudi kaka posojilnica spomni podpore dijakov pri razdeljevanji svojega dobička.

(Podpora.) Mlekarski zadrugi v Trnovem pri Ilirski Bistrici je c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo 100 gl. podpore.

(Požarov) je bilo l. 1896 v Ljubljani 26, leta 1895 19.

(C. kr. gozdni uradi) so se z dnem 1. t. m. premestili iz Javornika na Bled v grad Boben.

(Kmetška zadruga za Celovec in okolico.) Iz Celovca, dne 9. aprila: Važen dogodek in pomenljiv za gospodarski napredek je ustanovitev kmetške zadruge za Celovec in okolico. Na povabilo g. sklicevalca Val. Podgorca se je zbralo lepo število večinoma slovenskih kmetov, da so ustanovili prvo gospodarsko zadrugo na Koroškem. Shod se je vršil v mali dvorani Sandwirtovega hotela. Predsednikom shoda se je izvolil g. Jož. Božič iz Pokrč, zapisnikarjem g. kaplan Jos. Rozman. G. Podgorc je v daljšem govoru navzočim razložil pomen in namen kmetjskih zadrug, ki so za kmetki stan posebno v naših časih zelo velike važnosti. — G. urednik Čulík je kazal, kako vsled liberalnega gospodarstva hira kmetjski stan, in poudarjal, da si mora kmet sam pomagati po tesnejšem združenju. V istem smislu govori tudi vlč. g. župnik dr. Amšl. — Nato se razložijo in določijo pravila. Da se omogoči pristop čim večjemu številu kmetov, se določi jako majhna pristopnina, in sicer vstopnina 1 krona, upravljeni delež 10 gld., glavni delež 25 gld. — Za načelnika se izvoli spoštovani posestnik J. Ure v Voglah ob Celovcu, za namestnika g. J. Fric v Podstražiču, za knjigovodjo gosp. Val. Podgorc. Poleg imenovanih se izvoli še devet odbornikov in pet nadzornikov. — Nova zadruga začne čim preje delovati. Dal Bog, da se čvrsto razvija in krepko deluje v blagor in v napredek našega kmetjskega stanu!

(Iz celovške škofije.) Premeščena sta č. gg. kaplana J. Fugger iz Pliberka v Spod. Dravberg in Drag. Hrabar iz Sp. Dravberga v Pliberk. Beneficij v Kortah je podeljen č. g. Jan. Slomšek-u, vpokojenemu župniku v Labovkovi. — Umrli je dne 2. t. m. najstarejši duhovnik naše škofije, č. g. jezuit o. Jožef Serianz v St. Andrežu, star 91 let. Rodil se je dne 5. jul. 1805. v Selnici na Štajerskem, bil v mašnika posvečen dne 31. avgusta 1828. l. N. p. v m. — Dne 5. t. m. je umrl č. g. Ferd. Gotsch, župnik v Rangsdorfu, star 81 let. N. p. v m. — Duhovniško posvečevanje bode letos dne 14., 16. in 18. julija; duh. vaje za duhovnike od 23. do 27. avg. in od 30. avg. do 3. septembra.

(Koroške novice.) Dne 5. aprila mudil se je v Celovcu nadvojvoda Ludovik Viktor ter ogledoval naprave društva „Rudečega križa“. Med drugim je obiskal tudi Marijanišče, ki je za čas vojske namenjeno za vojaško bolnišnico. Stavba se mu je zelo dopadla. Dne 6. je visoki gost odpotoval v Ljubljano. — Slovenska posojilnica v Celovcu od Velike noči naprej uraduje ne le ob četrtkih, marveč tudi ob sobotah od 10. do 12. ure dopoldne. — Drzni tatovi so se dne 24. marca pokazali v Št. Lipšu v Podjurski dolini. Vlomili so v treh hišah; v prvi so pobrali mесо, v drugi vzeli kruha in v tretji pokradli obleke za 70 do 80 gld. V to hišo so prišli pri belem dnevu, ko so bili ljudje na polju. — Naš rojak, gimnazijski profesor gosp. Jakob Wang v Olomucu je prestavljen v Beljak (na mesto rajnega Lendovška). Cestitamo! — Prestavljena sta sodnijska pristava Fr. Kues iz

Kozjega v Velikovec in Fr. Janč iz Velikovec v Beljak. — Učitelj A. Staudacher v Mohličah pride za šolskega voditelja v Hodiše. V pokoj stopita učitelja J. Bartlma v Ločah in J. Oberavner v Podkloštru. — „Bauernzeitung“ piše, da bode „Kmetjski list“ kmalu začel izhajati. Rodoljubi vedó, kaj jim je zoper novo nemčursko zalego storiti! Torej na delo in — razširjajte „Mir“!

(Svoji k svojim.) Iz Buzeščine v Istri: Koliko kmetov pride skoro vsaki dan spraševati, ne bi li kupil vina za sebe ali za koga v svojej domovini. Da vsaj malo ustrezem opravičenim željam našega kmeta, javljam se vam tu, gospod vrednik; recite domačim trgovcem z vinom, da je v naši okolici še dosti belega vina, kateri bi hotel v slovensko klet. V prešlih letih vodili so našo trgovino z vinom razni mešetarji, ki ne poznajo dobro vina, še manj pa ceno, katero bi zamoglo vino imeti. Mešetarji sami so v dobi trgatve na svojo lastno korist pokupili nekaj vina od kmeta, a ko so pa prišli trgovci, stavili so kmetje, naščuvani od brezvestnih posredovalcev, ceno vina previsoko. Tako se je dogodilo tudi letos in Kranjcev ni bilo po vina, ker so se obrnili drugam, a vino v Buzeščini pa zastaja. Kmetje so držali vino s početka po 18, 20, 22 do 24 gld. hektoliter. In če so tudi trgovci plačevali po 14, 16 in več goldinarjev, kmet je zaupal krutemu mešetarju ter držal pošteno besedo, katero je dal v jeseni prekupovalcem. Skoro vse vino je zaostalo in kmet bi ga sedaj rad prodal po 11, 12, 13, najvišje po 14 gld. hektoliter. Trgovci, verujte dopisniku: Na Kranjsko prihaja veliko Italijanov ali njihovih pripadnikov, ki se prodajajo za Slovence. Bratje so vaši, dokler so v vaših hišah, ko vam pa obrnejo hrbet, ste vi največji zločinci, oderuhi, breznačajneži, in dobiček, katerega ste dali takemu človeku, potuje posredno ali neposredno v blagajno od vsakega zavednega Istrijana proklete „Lege nazionale“. Kdo od vas ne pozna tega društva, ki se z denarjem bori z vsemi kriptli proti sveti veri, proti vsemu, kar je slovanškega v Istri? Temu društvu smemo v prvi vrsti pripisovati začasno njihovo zmago v peti kuriji, ko je z denarjem pridobila glasove zaslepljenih Rukavčanov ter z njihovimi glasovi zagotovila zmago osemdesetih tisočev takozvanih Italijanov nad 186 tisoči Hrvati. Evo vam, pripadniki tega društva mešetarji po Kranjskem, da ugonobé za vedno našega kmeta. Ste govorili z nekim Zaneto Sestanom iz Draguča pri Buzetu? Najbesneji protivnik je vsemu Slovanstvu, ki se hvali, da Kranjci raje kupujete vina od Italijanov, kot od hrvaškega kmeta. Ko bi naš narodnjak prodajal vino Italijanom, radi narodnosti bi ga vsi popustili. Dogodilo se je to pri nas v Buzetu; vsi do zadnjega so zapustili krčmarico, ki je kupila vino od narodnjaka Hrvata. Geslo jim je: svoji k svojim; kaj mislite, da bi našim trgovcem na Kranjskem škodovalo, da bi se poprijeli istega vodila? Zato da odsekamo kremplje italijanskim grabežem, prosim dopisnik trgovce, ako bi jim bilo potreba belega vina, naj se obrnejo na našega rodoljuba gospoda Frana Flego, ki biva na štaciji buzetske. On je pripravljen vsakemu trgovcu točno povedati, kje bi se še zamoglo dobiti vina. Poslati bi zamogel tudi vzorce ter za malo odškodnino odposlati vino na določeni kraj. Korist našega siromašnega kmeta, ki si ne zna pomoči, bodi vsakemu nas in vas na srcu. Se vode, vode niso hoteli dati Italijani Hrvatom pri zadnjih volitvah, kako zamoremo pričakovati, da dajo denar za vino, ki ga še imajo Hrvatje v svojih kletih. Torej k vam, svojim bratom na Kranjsko, se oziramo, da pomagata kmetu, močnemu stebru pravične hrvatske stvari v Istri.

(Goldinarskih bankovcev) je bilo koncem februarja t. l. še zmiraj 730.028 v prometu. Tekom pretek. mes. so jih menjali 7062.

(Sejmi po Slovenskem od 12.—17. aprila.) Na Kranjskem: 12. na Dobrovi, v Senožčah, Moravčah, Slapu, Višnji Gori; 13. v Crnomlju; 14. v Idriji; 15. v Zatičini, na Skaručini, Borovnici, Osilnici; 16. v St. Gothardu; 17. v Grahovem. — Na Slov. Štajerskem: 12. v Sevnici (na Dravi); 13. pri Sv. Barbari v Vildonu, Podčetrtnom, Soštanju, v Luči, Muti, pri Novi Štifi, pri Sv. Duhu v Ločah; 17. v Kapeli pri Brežicah. — Na Primorskem: 15. v Slivju; 16. v Kastelnuvi.

Društva.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Iz poročila občinskega svetnika g. Antona Sveteka o računskem zaključku in bilanci mestne hranil-

nice ljubljanske za leto 1896 v javni seji občinskega sveta ljubljanskega dne 6. aprila 1897 posnamemo naslednje podatke:

Ko je poročevalec omenil, da so se pokladnice mestne hranilnice ljubljanske tekom leta 1896 po upravnih organih tega zavoda večkrat škontrovale in vse gotovine, efekti in drugi vrednostni predmeti v uзорnem redu našli, dalje, da so hranilnični upravni organi večkrat v letu pregledovali uradne knjige in račune ter po mnogobrojnih preskušnjah osvedočili se, da so vknjižbe pravilne in računi natančni in konečno, da so se povodom sestavljenja in pregleda bilance za leto 1896 s posebno podrobnostjo in marljivostjo pregledali tudi vsi blagajnični in računski beležki ter pokladnični predmeti in da se je tudi ob tej priliki našlo vse v redu, prišel je do bistvenih delov računskega zaključka, iz katerega konstatujemo, da se je denarno gibanje v letu 1896 pomnožilo ter naraslo do svote 9,565.500 gld. 18 kr., to je okroglo za 400.000 gld. več, kakor v letu 1895.

Koncem leta 1896 je ostalo v blagajnici gotovine 60.342 gld. 44 kr. torej ne prevelik znesek, če se pomisli, da prihajajo ravno koncem leta uloge navadno v mnogobrojnem številu, katere pa je treba razpoložne obdržati za izplačila pri vzdigu ulog in obrestij začetkom novega leta, ko je naval strank navadno največji.

Glasom bilance znašajo vplačane uloge koncem leta 1896 4,373.424 gld. 83 kr., za 342.581 gld. 1 kr. več, kakor koncem leta 1895, dokaz, da se je občinstvo tudi v letu 1896 progrosivno, če ravno ne tako intenzivno, kakor v prejšnjih letih, posluževalo mestne hranilnice ljubljanske pri plodonosnem nalaganju denarja. — V pretečenem letu se je brezdvomno potrebovalo mnogo denarja za razne zgradbe vsled predlanske potresne katastrofe, zatorej so tudi uložniki v večji meri vzdigali in manjši meri vlagali hranilnične uloge.

Pri hipoteknem poslovanju bilježimo v letu 1896 na novo izplačanih posojil 357.660 gl., za 80.480 gl. 4 kr. manj, kakor jih je bilo v letu 1895 izplačanih, to pa zaradi tega, ker se v letu 1896 178 na novo dovoljenih posojil v skupnem znesku 208.180 gld. v istem letu ni realizovalo. — V letu 1896 je vložilo 568 prosilcev prošnje za hipotekna posojila, vslisanih je bilo 502 prosila, a odklonjenih 66 in sicer največ zaradi nedostatnega pokritja. — Stanje izplačanih hipoteknih posojil pa je koncem leta 1896 skupaj znašalo 2,843.628 gld. 47 kr. torej več za 250.285 gl. 95 kr., kakor koncem leta 1895.

Stanje občinskih in deželnih posojil se je v letu 1896 prav izdatno zvišalo ter koncem tega leta znašalo 434.679 gld. 98 kr., torej za 208.773 gl. 88 kr. več kakor koncem leta 1895.

Poslovanje v lombardu se je tudi v letu 1896 za nekoliko zmanjšalo. — Posojila te stroke znašala so koncem leta 1896 6981 gld., za 958 gld. manj, kakor koncem leta 1895 in to povsem naravno, če pomislimo, da so dandanes kurzne cene vrednostnih papirjev tako visoke, da se pač ne priporoča listin proti višjim obrestim zastavljati, dočim se pri prodaji prav dobro spečajo. (Konec sledi.)

(Trgovska in obrtniška zbornica.) [Konec.] IX. Zbornični svetnik Jos. Rebeš poroča, da je kovinska zadruga v Ljubljani prosila, da naj bi bili mehaniki obvezani k tej kot člani pristopiti in da naj bi se torej odločilo, da je ta obrt v to uvrstiti.

Ce tudi se ne more reči, da so le kovinski obrtniki mehaniki, je vendar resnica, da sta si ta dva obrta sorodna.

Ker je število mehanikov premajhno, da bi mogli napraviti lastno zadrugo, je odsek mnenja, da je potrebno, da se ta obrt uvrsti v zadrugo kovinskih obrtov. Iz tega razloga predlaga odsek:

Zbornica naj v smislu tega poročila izreče svoje mnenje mestnemu magistratu v Ljubljani. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič priporoča predlog, ki se pri glasovanju sprejme.

X. Zbornični svetnik Jos. Kušar poroča, da ima zbornica v smislu obstoječe ministerske naredbe pravico, voliti zastopnika v šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Kamniku.

Ker je dosedanji zastopnik Avgust Hermann umrl, predlaga odsek, da naj zbornica voli za svojega zastopnika v ta odbor gosp. Ant. Stadlerja, kleparskega mojstra in upravitelja c. kr. cementarije v Kamniku, ki se za šolo prav zanima in ji je podaril že več modelov.

Predlog se sprejme.

XI. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča, da je c. kr. deželna vlada poslala zbornici prošnjo F. D. za podelitev dopustila za ustanovitev zavarovalne pisarne.

Zbornica se v smislu odsekovega poročila izreče za podelitev dopustila.

XII. Zbornični podpredsednik Anton Klein poroča o 51. še drugostransko nerešenih prošnjah učencev in učenk na c. kr. strokovnih šolah v Ljubljani za podelitev ustanov.

Od teh se jih 16 glasi na povikšanje dosedanjih ustanov. Odsek stavi po natančnem pretresovanju prošenj in oziraje se na razpoložna sredstva nastopni predlog:

Zbornica naj podeli naslednjim učencem in učenkam ustanove, ki se naj izplačujejo vsakoletno do konca učne dobe, če ostane učni uspeh dovoljen: Lovro Suhadolnik-u, Jos. Seljak-u, Val. Po-

ženelu, Fran Pavlič-u in Tereziji Žnidaršič po 50 gld.. Josip Klemenč-u in Mariji Kališ po 25 gld. in Rozaliji Dular 30 gld.

Predlog se sprejme.

XIII. Zbornica se izjavi na vprašanje, da je pri neki opekarni nastavljeni V. C. smatrati za pomožnega delavca v smislu § 43. obrt. r.

XIV. Zbornični svetnik Oroslav Dolenc poroča o prošnji občinskega sveta deželnega stolnega mesta Celovec, da naj bi mu naznanila zbornica, če bi se po odposlancih udeležila dodelanja c. kr. avstrijske državne železniške mreže se tičujočega shoda odposlancev, ki bi se 7. ali 14. marca vršil v Pragi ali Budjericah. Potrebo takega shoda utemeljuje celovski občinski svet tako-le:

Shod odposlancev, ki se je vršil dne 28. julija 1890 v Celovcu in razpravljaj dodelanje c. kr. avstrijske državne železniške mreže v Trst, je jednoglasno sklenil:

„Zgradba neodvisne, kolikor moči kratke železniške zveze med pomorskim pristaniščem Trstom in industrijsko bogatim avstrijskim severom je potrebna tako z ozirom na koristi mesta Trsta, kakor z ozirom na narodnogospodarski prid zapadne polovice avstrijske države. Za tako najkrajšo zvezo smatra shod železnice, ki bi se najprvo morala zgraditi od Divače v Loko in čez Karavanke skozi Rožno dolin v Celovec.

C. kr. drž. vlada se prosi, da gradbo proge Divača Loka in čez Karavanke v Celovec pretresa kot nujno in ukrene kar najhitreje trasovanje te proge.“

Zbornica sklone, udeležiti se shoda odposlancev in se bo na povabilo češkega dež. odbora volil odposlanec.

XV. Zbornični svetnik Fran Hren poroča v odsekovem imenu, da je c. kr. dež. sodišče v Ljubljani naznanilo zbornici, da koncem marca 1897 poteče triletna poslovna doba trgovskim prisednikom Jos. Luckmannu, Fr. Ks. Souvanu in Avg. Skabernetu. Poleg teh je trgovski prisednik Jos. Korčin l. 1895 umrl. V nameščenju teh za trgovsko sodišče določenih 4 prisednikov prosi c. kr. deželno sodišče zbornico, da ji v smislu ukaza ministerstev za pravosodje in trgovino predlaga 6 trgovcev ali javnih družabnikov kake trgovinske družbe, ki stanujejo v Ljubljani, so v trgovinskem registru vpisani in ki izjavijo, da vsprejmejo to častno mesto. V ostalem morajo predlaganci imeti vsa svojstva, ki jih usposabljaajo biti voljenim v trgovsko in obrtniško zbornico. Dosedanji prisedniki se smejo zopet izvoliti, če imajo navedene lastnosti.

Zbornica vsprejme v predlog za nameščenje prisednikov pri trgovskem sodišču nastopne gg.: Jos. Luckmanna, Fr. Ks. Souvana, Avg. Skabernetu, Iv. Perdana, Alfred Ledenika, Iv. Baumgartnerja.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so zadnji mesec poslali: Č. g. Franc Gomilšek, kapelan v Jarenini, 5 gld. 30 kr., katere so zložili volilni možje v Mariboru. — G. Jožef Novak v Poviru 30 gld. — Slavna hranilnica in posojilnica v Metliki 5 gld. — G. Avg. Kunc, trgovec v Črnomlju, mesto venca na grob prijatelju Fr. Kastelcu 10 gld. — G. notar Luka Svetec v Litiji nabrani dar pri valeti g. Viktorja pl. Andričolija v znesku 13 gld. 30 kr. — Moška podružnica na Vrhniki 100 gld. — Trnovski Mohorjani v Ljubljani po č. g. Fr. Ferjančiču 6 gld. 10 kr. — Iz Konjic 25 gld. — G. Mat. Smid, učitelj v Slov. Gradcu, znesek 10 gld. 13 kr., nabran pri volitvi drž. poslanca Robiča. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Iz nabiralnika pri g. Perhavcu v Vipavi 3 gld. — Zenska podružnica v Sežani 50 gl. kot drugi del pete pokroviteljnine. — Harambašica v Rajhenburgu nabrala na čitalnični veselici in nekaj drugih doneskov 10 gld. 17 kr. — G. J. Azman, dacur v Cerknici, nabral 77 kr. — Slavno upravnistvo „Slov. Lista“ zbirko 3 gld. 25 kr. — Slavna hranilnica v Cerknem 10 gld. — Podružnica v Novem Mestu po g. Iv. Škerlju 100 gld. — Tarokisti v Zeleznicah 1 gld. 50 kr. — G. Fel. Tribuč v Mozirju zbirko 7 gld. — Litjasko-smartinske Slovenke za piruhe VII. pokroviteljstvo v znesku 100 gld. z željo, da bi slovanska biagovestnika izprosila pri Vsegamogočnem boljših časov našim ubogim primorskim sestram in bratom. — Č. g. župnik Jos. Lavrič v Ambrusu 2 gl. — Zenska podružnica v Črnomlju 33 gld. — Slavna posojilnica v Logatcu 10 gld. — A. S. Telminec v Gradcu mesečni donesek 5 gld. — G. J. Petrič zalagatelj svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 45 gld. — Slovenci, vrnimo se po hudih političnih bojih k mirnemu kulturnemu delu v prid dragemu narodu, in spominjajmo se zopet večkrat potrebe naše družbe! Slava darovalcem!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Narodno gospodarstvo.

Izvažanje pšenice v raznih deželah po svetu.

Sir John Bennet Lawes in Sir Henry Gilbert, ki sta se udeležila poljedelskega zbora v Pešti, napravila sta zaznamek dežel, ki pšenico izvažujejo, in se ozirata v prihodnost svetovnega trgovišča za pšenico.

V prvi vrsti stoji Severna Amerika, ki največ pšenice oddaja na svetovni trg. Že l. 1871 oddala je čez mejo 1,856.000 m. stot.pšenice in moke; l. 1879 že 4,786.000 m. st., največji izvoz pa je bil l. 1892 s 6,027.622 m. st. (ako je met. stot le po 6 gld. znaša to nad 36 milijonov goldinarjev). Od tega leta pa se manjša izvoz; l. 1895 je znašal 3,894.000 met. st. pšenice.

Vredno je, da se tu nekoliko pomudimo, zlasti ker ameriška konkurenca tako zelo ceno naši pšenici znižuje. Da se je moglo toliko pšenice izvažati, pride od tod, ker je bilo silno veliko prerie zemlje, ki je silno rodovitna, na novo s pšenico obsejane. —

Od l. 1872—1881 je doraslo njiv za pšenico v obsegu 16.75 milijonov acres. Od l. 1881 sem pa se je malo nove zemlje rabilo za pšenico, od leta 1882—1892 je bilo le $\frac{1}{4}$ milijonov acres na novo obsejanih.

Vsled te okoliščine ni misliti, da bi se izvoz pšenice iz Amerike povišal. Morda se bode še zmanjšal. Na jedni strani namreč je Amerika čedalje bolj obljudena, torej tudi potrebuje veliko več pšenice; na drugi strani pa je prerie zemlja vsled roparskega in silnega obdelovanja tako izmolzena, da skoraj ni več za pšenico. V Ameriki vse drugače zemljo izsesavajo, kakor v Evropi, kjer ljudje z veliko skrbjo, gnojenjem in trudom zemljo obdelujejo.

Navzlic veliki množini rodovitne prerie-zemlje znaša v Ameriki povprečni pridelek na eden acres zemlje le 12—13 bušlov, na Angležkem pa donaša eden acres puste zemlje pri navadnem skrbnem obdelovanju 27—28 bušlov pšenice.

Ako bodo v Ameriki o rastočem prebivalstvu skrbneje polje obdelovali, potem vtegne dežela zopet veliko več žita izvaževati. Tudi iz te oropane zemlje bi se dali obilni pridelki pridobiti. Semtertje so zemljo, ki ima več črevljev debelo prst, le na vrhu izorali, plevel niso izruvali, slamo so zažgali, gnoj v nič dejali, ali prav za zboljšanje poljedelstva treba je pa denarja in dela.

Večinoma so pa farmovci zelo zadolženi, toraj nimajo denarja, s katerim bi kmetije zboljševali. Vrh tega je v teh farmah le malo ljudi, toraj so delavci dragi.

Seveda tudi pridejo v poštev veliki stroški za prevaževanje žita po železnicah; po morju je pač vožnja po ceni, ker stane m stot 40 kr. (mernik kakih 10 kr.) iz Amerike v Evropo, a drugače je po železnici; pri nas stane le vožnja pšenice iz Kranja do Trsta več kakor vožnja po širnem atlantiškem morju. (Dalje sledi.)

Telegrami.

Trst, 10. aprila. Nadvojvoda Ludovik Viktor se je odpeljal včeraj z brzovlakom v Zagreb.

Rim, 10. aprila. Zbornica nadaljuje razpravo o interpelaciji glede Krete. Posl. San Giuliano pobija vladino politiko in zagovarja zjedinenje Krete z Grško.

Bukarešt, 10. aprila. Pri shodu liberalne večine senata in zbornice je naznanil Demeter Stourdza, da mu je kralj poveril sestavo kabineta. Govori se, da se novo ministerstvo že danes predstavi parlamentu.

Pariz, 10. aprila. Dnevnik „Gaulois“ zatrjuje vključ raznim dementijem, da se je sklenila mej Bolgarijo, Srbijo in Črnogoro defenzivna pogodba, in objavlja najvažnejše določbe te pogodbe.

Atene, 10. aprila. „Agence Havas“ poroča iz Larisse, da je prodrlo 3000 vstašev v Makedonijo.

Dogodki na Kreti.

Berolin, 10. aprila. Iz Kaneje poročajo tukajšni listi, da so minulo sredo vstaši v zalivu Kuri živahno streljali na avstrijsko torpedovko „Satellit“, ki je pa napad z uspehom odbila.

London, 10. aprila. „Times“ poroča iz Carigrada: Turška vlada je izročila v minulem tednu zastopnikom zunanjih držav tri okrožnice, v katerih zahteva, da grške čete ostavijo Kreto, dalje že naprej protestuje proti imenovanju evropskega guvernerja za Kreto in se pritožuje nad krivico, da so se Mohamedanci na Kreti razorožili, mej tem ko je kristijanom dovoljeno nositi orožje.

London, 10. aprila. „Agence Havas“ poroča iz Kaneje: Poveljnik avstro-ogerske

ladije „Nadvojvodinja Stefaniya“ je prejel pismo od vstašev v Kissamu, v katerem ti izjavljajo, da bi nasproti sovražnemu postopanju velevlastij ravnali popolno tako, kakor da bi jim velevlasti napovedale vojsko. — Zatrjuje se, da se vsak trenutek vname boj. Poveljnik avstro-ogerske posadke se je podal v Kissamo.

Kaneja, 10. aprila. Ruski konzul se je svojevoljno podal v Retimno, da poskuša zvabiti k sebi voditelje vstašev in jim pojasniti prednosti ponujane jim avtonomije.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 (11) 3

— dorševo med. ribje olje —

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 1. poleg mesarskega mosta.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Provincijal

brat Emanuel Leitner.

nadzdravnik.

232 100—5

Izvirke: Giesshühl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije kisle

KISELINE

najboljše mizne in osve-

v. žujoče pijače, 4 15

preiskušene pri kašlju, vratnih boleznih, želodčnem in mehurnem kataru.

Henrik Mattoni v Giesshühl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specialnih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Umrli so:

8. aprila. Anton Vidmar, kajzar, 47 let, Črna vas 18, vodenica.

V hiralnici:

7. aprila. Marija Zupan, gostija, 61 let, ostarelost.

V bolnišnici:

7. aprila. France Čelešnik, blapec, 21 let, pljučnica.

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	8 20	Špeh povojen, kgr.	68
Rež, „ „ „	6	Surovo maslo, „	92
Jčmen, „ „ „	5 20	Jajce, jedno „	2
Oves, „ „ „	6 50	Mleko, liter „	10
Ajda, „ „ „	7	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „ „ „	7	Telečje „ „	62
Koruza, „ „ „	5	Svinjsko „ „	66
Krompir, „ „ „	2 10	Koštrunovo „ „	40
Leča, hktl. „	12	Piščanec „ „	50
Grah, „ „ „	13	Golob „ „	18
Fizol, „ „ „	10	Seno, 100 kgr. „	2 42
Maslo, kgr. „	1	Slama, 100 „	2 5
Mast, „ „ „	70	Drva trda, 4 kub. m.	6 30
Špeh svež, „ „ „	64	„ mehka, 4 „ „	4 80

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
9	9. zvečer	735.5	10.2	sl. sever	jasno	
10	7. jutraj	735.2	3.6	sl. jvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	733.1	14.9	sr. jvzh.	poloblačno	

Srednja večerajnja temperatura 11.3°, za 2.8° nad normalom.

Zvonovi na prodaj.

Pri sv. Jakobu v Ljubljani so stari zvonovi še precej dobri na prodaj po 95 kr. kilogram. Glasovi so: C., Es., G., B., Es. — Če bi jih kje rabiti zamogli, si jih do- tičniki lahko ogledajo.

Za župnijsko predstojništvo:

Jan. Rozman,

župnik.

249 3—2

Piruhe, prazne in z razno vsebino, križe, palice za sprehod, popotne jerbase, vozičke za otroke priporoča raznovrstno izdelane in prav v ceno

Fr. Stampfel, 248 7
v Ljubljani, Kongresni trg, Tonhalle.

Služba organista in cerkvenika

ki naj bi se ob enem pečal s kakim rokodelstvom, se odda s 1. majem t. l.

Župni urad Ajdovec, pošta Žužemberk. 242 5-3

Zobozdravnik
med. dr. Julij pl. Koblitz
sedaj v hotelu pri Slonu
od srede maja nadalje na Dunajski cesti št. 3
plombuje v zlatu, srebru in emailirano umetelne zobe in zobovja po naj novejšem načinu. 257 3 1
Ordinira od 9. ure dopoldne, do 5. ure popoldne.

Kdo pije
Kathreiner
Kneippovo sladno kavo?
Vsak
kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

804 20-5

Pripraven, lahek, pol krit koleselj

je na prodaj. Poraben osobito za gr. župnike na deželi. 255 3-2
Natančnejše pové upravništvo „Slovenca“.

4 zlate, 18 srebrnih kolani, 30 častnih in priznatih diplom.

Kwizdov
restitucijski fluid,
c. in kr. priv.
umivalna voda za konje
cena stekl. 1 gld. 40 kr. a. v.

Vše tekom 35 let uporabljavana v dvornih hlevih, v večjih konjarnah vojaških in civilnih, krepki pred in jačuje po velikih štrapačah pri izpahnjenu, otrdelost mišic, kit itd., usposablja konja k trajnemu naporu pri tekanju. I. 111 12-2

Pristen dobi se le, ako je pritisnjena varstvena znamka, v vseh lekarnah in drogerijah v Avstro-Ogerski.

Glavna zaloga:
Fran. Iv. Kwizda
c. in kr. avstro-ogerski in kralj. rumunski dvorni zaležnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

V lekarni se tudi dobiva: **Pristno francosko žganje** v originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., **med. konjak**, **med. malaga**, najboljša, vse po najnižjih cenah, **železnato kineško vino**, **sagrađa vino** (odvajajoče) itd.

Splošno priznan je
kina-železnati malaga
kot dietetično, krepčujoče in kri tvoreče zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi primanjkujočim otrokom, ženskim, reknavalescentom, sploh slabotnim osebam; **Steklenica gld. 1-80, pol stekl. gld. 1-—**

Prireja se v kemično farmacevtičnem laboratoriju
lekarne „pri zlatem orlu“
J. Svobode nasl. (Mardetschlaeger)
v Ljubljani
kateri naj se določijo naročila. Ondi dobé se tudi vsa **homöopatična zdravila**.
Pojasnila na v lekarniško stroko spadajoča vprašanja dajo se radovoljno in brezplačno. 54 52-13

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani
svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: **več monštrano, kelihov, svečnikov, kandelabrov za velikonočne sveče, lestencev** itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.
Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posrebrejenje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo.
Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem
Leop. Tratnik,
pasar - srebrar,
Sv. Petra cesta šte. 27.
153 20-5

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:
Enchiridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit J. S. Erker. Cena 1 gld. 50 kr.
Wolf-Pleteršnikov slovensko-nemški slovar, dva zvezka, nevezana 11 gld. 50 kr., v pol-sagrinastih izvirnih platnecih 14 gld. 50 kr.

521 52-39

Preč. duhovščini
vključno priporočam
svojo delavnico
za
slikarjio na steklu,
slasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z ametno slikarjio
Ed. Stuhl
v Gradcu,
Annenstrasse 35.
Najboljša sprila in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

LUDOVİK BOROVNIK
= puškar =
v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje **vsakovrstnih pušek** za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. — Tudi **predeluje** stare samokresnice, vzprejema vsakovrstna **popravila** in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. 655 52-29

Slovenski in nemški ilustrovani ceniki zastoj.

Štajersko deželno kopelišče
Rogatec-Slatina
Postaja južne železnice Poličane.
Sezona od 1. maja do 1. oktobra.
Pitno, kopalno, električno zdravljenje in z mlekom.
Prospekte razpošilja ravnateljstvo.
Svetovnosloviti glavberjevo - solnato - kislasti vrelec, priporočeni od prvih zdravniških avtoritet proti obolenjem prebavnih in dihalnih organov, in sicer:
Tempeljski vrelec, najboljša osvežujoča pijača,
Styria vrelec, preizkušeno zdravilno sredstvo, 230 20-2
razpošilja vselej sveže napolnjena
deželna glavna zaloga v deželni hiši v Gradcu in kopeliščno oskrbnitvo v Rogatec-Slatini.
Deželna rogaška kislavoda se povsodi prodaja.
Glavna zaloga v Ljubljani pri Mih. Kastnerju in P. Lassniku.

Alojzij Večaj
izdelovalec pečij iz glinastih snovij
v Ljubljani, Opekarska cesta 61
preje Igriške ulice 2 26-12
priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: rujave, zelene, bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi **kahljice za štedilnike**, sploh razne glinaste izdelke.
Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

C. in kr. privilegovani
zavod za izdelovanje orgelj
tvrdke

Franc Čapek
v Kremsu ob Donavi
odlikovana mnogokrat s prvimi darili, član pariške akademije umetnosti

se priporoča v izvršitev vseh v to stroko spadajočih del, kakor: **izdelovanje in postavljanje novih orgelj** po najnovejšem, preizkušenem stožnopredalčnem (Kegellade) sistemu i. t. d., **prenavljanje in popraviljanje orgelj, harmonijev, ameriškega ali poljubnega izvora in velikosti.** 121 26-5

Od ustanovitve tega zavoda doslej izvršilo se je v njem **150 novih orgelj**, mej temi so se postavile orglje v **kremški mestni župni cerkvi** (z 48 registri), v **prostejeviški** (s 30 registri), v **St. Lenartu na Koroškem** (z 28 registri), v **Cortini di Ampezzo** (z 32 registri), v **Obertham na Češkem** (z 18 registri), v **Czepanu na Sedmograškem** (z 12 registri) itd. itd.

Dovaljujejo se jako ugodni plačilni pogoji.

Največji izbor elegantnih solnčnikov
priporoča po najnižjih cenah
L. Mikusch
v Ljubljani, Mestni trg 15.

206 13-4

Otvoritev kleparske obrti v Ljubljani.
Prečastito duhovščino in sl. občinstvo uljudno obveščam, da sem po mnogoletnem službovanju pri jedni največjih tvrdk kot **samostojno delujoč poslovodja otvoril**
kleparsko delavnico za stavbena in galanterijska dela
v Ljubljani na Sv. Petra cesti 21.
Ob tej priliki priporočam se najtopeje v vsakovrstna kleparska, posebno pa v strokovnjaška stavbinska dela, kakor: **kritje cerkv, zvonikov, streh na župniščih in zasebnih poslopih, napeljevanje žlebov, prirejanje straniš po najnovejših zdravstvenih predpisih** itd.
Za vsako meni izročeno delo uporabljam **najboljšo kovino**, za katero dobroto in izvršitev **popolno jamčim**; zaračunjam pa po najnižji ceni.
Velepospovanjem
ALOJZIJ LENČEK, stavbeni in umetni klepar.
218 5-4

D^R. M. PIRC
uljudno naznanja, da je otvoril svojo
odvetniško pisarno
v Ljubljani, v Gosposkih ulicah šte. 4,
I. nadstropje, na levo. 262 3-1

Zobozdravnik Avgust Schweiger

ordinuje odslej vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in
od 2. do 5. ure popoldne

v Ljubljani pri Maliču, II. nadstropje št. 25—26.

Umetni zobje v zlatem zajetji brez ustnega neba (takozvana krona in premostna dela) ostanejo trajno v ustih. Ravno tako tudi posamni zobje in cela zobovja v kavčukastem zajetji. — Kosi iz kavčuka nadevajo se ob nebni strani z zlatom ter ne povzročajo neprijetnega duha, tudi ne povzročajo razdraženja nebne slizne kožice. — **Nova emajlna plomba**, nerazrušljiva, za katere trpežnost se jamči. Po plombovanju ni nikakoršnih bolečin več; prednji zobje se dajo do polovice nadomestiti, barva je slona pravih zobem. — **Nova ameriška zlata plomba** za vsak zob. — Vse operacije in zobozdravniška dela natančno, zanesljivo pod popolnim jamstvom. 143 3

Ordinira odslej nadalje trajno v Ljubljani.

Št. 9363.

Razglas.

246 3—2

Komisijsko **ogledovanje in razredovanje konj**, katero je zaukazalo c. kr. ministerstvo za deželno brambo vzajemno s c. in kr. vojnim ministerstvom za leto 1897, vršilo se bode za okraje mesta ljubljanskega

dné 3. in 4. maja letos dopoldne

na živinskem trgu poleg klavnice na oddelku za konje v sledečem redu:

Dné 3. maja dopoldne ob devetih za I. okraj (Solski del);
dné 3. maja dopoldne ob desetih za II. okraj (St. Jakobski del);
dné 3. maja dopoldne ob pol enajstih za III. okraj (Dvorni del);
dné 3. maja dopoldne ob enajstih za IV. okraj (Kolodvorski del);
dné 4. maja dopoldne ob devetih za V. okraj (predkraj: Hradekega vas, Kurja vas, Hauptmanca, Iloveca, Karolinska zemlja in Črna vas);
dné 4. maja dopoldne ob desetih za VI. okraj (Vodmat).

Tega reda se je strogo držati.

V obližji označenega kraja ni dovoljeno vozove puščati.

Ako bi ne bilo mogoče kakega konja pripeljati v pravem času k ogledu, je vzrok naznaniti mestnemu magistratu, ali pa komisiji.

Za konje, ki so oproščeni predstave, in za žrebeta, katera v tekočem letu ne bodo izpolnila četrtega leta, prinesiti bo spričevalo v smislu § 7. ministrske naredbe z dné 18. marca 1891, št. 35 drž. zak., obsegajoče razlog prostosti in izdano po dveh posestnikih, katerih konji se predstavljajo.

Posestniki konj se opozarjajo, da je vse premembe gledé konj, ki se dogode v času med naznanilom in pa med razredbo konj, t. j. za l. 1897. od 16. aprila do vštete 4. maja, naznaniti mestnemu magistratu.

Za popisovanje konj in vozov vročili se bodo posestnikom posebni popisovalni listi, katere jim je vestno izpolnjene vrniti magistratnemu ekspeditu vsaj **do 20. aprila letos**.

Iz opazk na teh listih je razvidno, kateri konji so oproščeni vsakoletnega naznanila in kateri od predstave za razredbo.

Posestniki konj, kateri opusté pravočasno naznaniti ali predstaviti svoje konje in se ne morejo dovoljno opravičiti, se kaznujejo v smislu ministrskega ukaza z dné 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198, ali z globo do 100 gld., ali z zaporom do 20 dni; vrhu tega pa imajo plačati vse stroške poznejšega razredovanja.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 1. aprila 1897.

Hiša na prodaj,

v kateri je večletna **gostilna** in **konjski hlev** v predmestji, **prodá se** iz proste roke radi družinskih razmer po ugodnih obrokkih. — Cena po dogovoru.

Kje, pové upravništvo tega lista.

225 6—6

Št 1334.

Razglas.

261 3—1

Z dnem 1. januarja 1898. leta stopi v veljavo zakon z dné 25. oktobra 1896, drž. zak. šte. 220 o **direktnih personalnih davkih**, glasom katerega je plačevati tudi od obresti hranilničnih vlog prihodninski davek (Rentensteuer) z 1½ %.

Hranilnice imajo dolžnost, da odtegnejo ta davek od obresti pri izplačevanju, če se pa obresti ne vzdignejo, da ga odbijejo pri poluletnem pripisovanju k glavnici, in da ga odvedejo davčnemu uradu.

Vsakemu, ki ima pri hranilnici n. pr. glavnico 100 gld. naloženo, in je dobival od nje doslej na obrestih na leto 4 gld. — kr. se mora toraj odtegniti na prihodninskem davku 06 .

tako da bi prejel le 3 gld. 94 kr.

Ce bo pa ukazano, plačevati od prihodninskega davka tudi deželne in občinske naklade, ostalo bi vložitelju od 4 % obresti samo približno 3 gld. 90 kr.

Z ozirom na to je društvo kranjske hranilnice, da se ujednoti poslovanje, sklenilo **prevzeti v samoplačevanje prihodninski davek** in nanj morda pripadajoče občinske in deželne doklade, zato pa obrestno mero za hranilne vloge

od 1. jan. 1898. leta naprej na 3.90%

znižati.

Vložitelj bode toraj dobival ravno isti znesek na obrestih, kateri bi mu ostajal, če bi bile obresti kakor doslej odmerjene s 4 %, a bi moral sam od njih plačevati prihodninski davek z dokladami vred.

Vodstvo kranjske hranilnice.

Ljubljana, dné 30. marca 1897.

**Najboljši
fabrikat!**

I. kranjski

laneno-oljnati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najceneje 59 104—35

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja v Ljubljani.

F. P. Vidic & Comp.

v Ljubljani

ponudijo po **najnižji ceni** poljubno množino

stavbinske opeke,

zarezne strešne opeke

(izdelane iz **najboljše vrhniške ilovice**) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko

in

strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek).

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za **stavbe potrebne predmete.**

Najnižje cene!

201 11—5

Usojam si prečastiti duhovščini, sl. občinstvu in vesplošovanim odjemalcem uljudno naznaniti, da sem z dnem 8. februarja t. l. preselil svojo

**trgovino s klobuki, čepicami
in kirznarskimi izdelki**

iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v novo urejene

prodajalnične prostore

v Wolfovi (preje gledališčni) ulici št. 5

Ob tej priliki se priporočam vsestranski ter prosim, da se mi ohrani tekem 23 let pridobljena časteča me blagonaklonjenost sl. občinstva.

Velespoštovanjem

Anton Kirejči

119 15-11

Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za kroj, brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 12

Odda se takoj v najem

prostorna kovačnica

tik ceste na dva ognja, z vsem orodjem. — Več pové
Valentin Flander v Železnikih. 264 3-1

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino-

Anton Belec
Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi 173 12-6

cerkvene svetilnice ali stalnice po dve
iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 23,
24, 28, 32 gld., iz topaka 40, 50 gld., obha-
jilne svetilnice iz kositarja po 2 gld., iz me-
denine po 5, 8, 10 gld., pušice z zvončki
za pobiranje miločine, iz kositarja po gld. 1-50,
iz medenine 5 gld.; štedilna železna ognji-
šča vsa železna in tudi razna za vzidati.

Pokrivanje zvonikov.

Barvanje zvonikov.

Napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča.

Skrivno zvonikov prevzema tudi tesarska dela.

tiskarskih, stavebnih in galanterijskih del.

Izborno svojo zalogo
raznovrstnih voz
kritih in nekritih

lično in trpežno izdelanih priporoča prečast. duhov-
ščini in sl. občinstvu

Fr. Šiške naslednik
J. Demšar

Marije Terezije cesta št. 6 v Ljubljani.

Naročila izvršujejo se točno po
165 2 nizki ceni. 194 6-5

Najboljše sredstvo proti steniam,
bolham, kuhinjskemu mrčesu, mo-
ljem, zajedalkam domačih živalij.

„Zacherlin“

učinkuje čudovito! Usmrti — kot
nobeno drugo sredstvo

vsakovrstno golazen — in ga radi tega
milijoni odjemalcev zahtevajo. Njega znaki
so: 1. zapečatena steklenica, 2. ime „Zacherl“.

Pristni „Zacherlin“ prodajajo v Ljubljani:

Ivan Fabian, Josip Kordin, A. Scharabon,
Karol J. Holzer, Anton Krisper, Viktor Schiffer,
Ivan Jabačin, Peter Lassnik, Jakob Spoljarič,
Anton Ječminek, Mihaela Lavriča, A. Stacul,
Jeglič & Leskovic, nasl. F. Grošelj, M. E. Supan,
C. Karinger, Alojzij Lenček, Franc Terdina,
Mihael Kastner, Ivan Perdan, Uradniško kon-
J. Klauer, Karol Planinšek, sumno društvo,

Dobi se tudi v naslednjih krajih na Kranjskem:

V Postojni, Polhovem Gradcu, Borovnici, Velikih
Laščah, Kočevju, Krškem, Hribu Fr. Kovač, Idriji, Kranju,
Kostanjevici, Litiji, Mokronogu, Koprivniku, Mirni, na
Vrhniku, v Trzinu, v Radovljici, Ribnici, Radečah, Za-
gorju, Žužemberku, Kamniku, Dragi, Trebnjem, Črnomlju,
Bledu, Cirknici, Ložu, Kamniku, Vipavi. V Škofji Loki:
M. Zigon in E. Burdych. 202 15-3

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse druge obleke.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 12 53-14

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Pleskarski in lakirarski obrt
trdke

Josip Makovec v Ljubljani
na Bregu štev. 20

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi za vsa v
njegovo stroko vstevajoča se dela, osobito v prostoročno izvršeno imitacijo
vsakovrstnega lesovja. — Vsa naročila izvrši natančno z uporabo najboljšega
materijala ter jamči za dobro delo po možno nizki ceni. 390 52-26

Zobozdravnik A. Paichel

Pod Trančo št. 2, poleg čevljarkega mostu, I. nadstropje

ustavlja na najnovejši in najboljši način

umetne zobe in zobovja

brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije.

Odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca. 818 (30)

Velika izbira lepih, porabnih priložnostnih daril!

Najboljše ure po najnižjih cenah.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Največja zaloga

verižic, uhanov
in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.

Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.

Ceniki so franko na razpolago.

Novost: **Stenske (Pendel-) ure z godbo**
po jako nizki ceni. 711 25

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Dunajska borza

Dné 9. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 30
Avstrijska zlata renta 4%	122 65
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 10
Ogerska zlata renta 4%	121 75
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	937 —
Kreditne delnice, 160 gld.	349 50
London vista	119 50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 62 1/2
20 mark	11 73
29 frankov (napoleonador)	9 51
Italijanski bankovci	45 20
O. kr. cekini	5 65

Dné 9. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	154 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 25
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189 25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 30
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 —
Dunavske vravnave srečke 5%	126 75
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108 —
Posojilo goriškega mesta	112 50
4% kranjsko deželno posojilo	98 75
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 80
Priporitne obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	176 —
južne železnice 5%	127 30
dolenjskih železnic 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	201 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	146 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 40
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 —
Salmove srečke, 40 gld.	69 —
St. Genois srečke, 40 gld.	73 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 —
Ljubljanske srečke	21 75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 40
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3395 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	369 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 70
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	—
Montanska družba avstr. plan.	80 75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	155 50
Papirnih rubljev 100	126 87

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izšrebanju
najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Marienhilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.